

<https://doi.org/10.52326/csd2022.33>

IMPROVING THE FINANCING POLICY IN THE AGRICULTURAL SECTOR

PERFEȚIONAREA POLITICII FINANCIARE ÎN AGRICULTURĂ

Natalia MOCANU, *PhD. hab., Assoc. prof.*
ORCID: 0000-0002-8523-1080

Technical University of Moldova, bl. Stefan cel Mare, 168, Chisinau, Republic of Moldova

Abstract. Any action to establish a new company or to develop an existing one determines a potential financial imbalance. Before triggering the formation of the new patrimonial structure, it is necessary to turn to finances. The main contribution of private finance to the foundation of the decision to establish a new enterprise consists in overcoming the initial financial imbalance, in balancing the need for funds, required by the new patrimonial structure with appropriate capital sources.

Keywords: *agriculture, finance, capital, financial structure, financial mechanism.*

JEL classification: *G38, Q18*

Abstract. Orice acțiune de înființare a unei noi companii sau de dezvoltare a uneia existente determină un potențial dezechilibru financiar. Înainte de a declanșa formarea noii structuri patrimoniale este necesar să se apeleze la finanțe. Contribuția principală a finanțării private la fundamentarea deciziei de înființare a unei noi întreprinderi constă în depășirea dezechilibrului financiar inițial, în echilibrarea necesarului de fonduri, cerut de noua structură patrimonială cu surse de capital adecvate.

Cuvinte cheie: *agricultură, finanțe, capital, structură financiară, mecanism financiar.*

Procesul de finanțare este operațiunea prin care o întreprindere sau entitate furnizează mijloace bănești adică sub formă de bani sau alte mijloace (cum ar fi efortul sau timpul), având ca scop de finanțare a unei operațiuni, a unor programe sau a unor proiecte. În linii generale, acest proces este folosit în sensul în care o entitate își utilizează surplusele proprii pentru a-și satisface nevoile personale financiare, în aceeași perioadă când procesul de finanțare externă este folosit în perioada când se capătă capital din surse externe.

În dependență de nevoile de finanțări ale întreprinderii, în practica teoretică și de specialitate găsim câteva nuanțări: structuri *de finanțări*, structuri *de capital*, structuri *financiare*, ce dau anumite nuanțări. Întrebarea care apare este dacă între structurile enumerate este o egalitate, sau invers, o diferență curată. În majoritatea lucrărilor, nuanța de structuri financiare, structuri de capital și structuri de capitaluri sunt definiți la fel. La fel se găsesc și la alți cercetători care consideră că o structura financiară (deseori utilizată și structura de capital) se înțelege coraportul prezent între finanțările de lungă durată și scurtă durată sau componența mijloacelor atrase atât din surse de proveniență cât și pe perioada de folosință.

Referitor la cele expuse, putem face o generalizare că persistă un element de diferențiere expus de scadența surselor atrase. Așa dar, atât timp cât elementele de finanțare sunt toate componentele (neluând în considerare natura și perioada în care sunt atrase de entitate), structurile financiare (de capital) se subînțeleg numai pe baza surselor de finanțare pe termen mediu și lung. Echivalentul ce persistă între structurile financiare și cele de finanțare este un echivalent de la parte la întreg. În vederea analizării clasificării finanțării întreprinderii este necesar stabilirea criteriilor și forma a structurii de capital.

Noțiunea de capital în sens economic, este cantitatea de bani necesari antreprenorului pentru finanțarea cheltuielilor de formare a infrastructurii necesare, la fel și de finanțare a costurilor de exploatare necesari începerii activității, până la obținerea de noi produse, lucrări sau servicii, care au destinația comercializării.

La prima vedere, ne poate părea că economia de piață oferă soluții de finanțare conforme cu nevoile agricultorilor și la cel mai bun cost. În urma unor analize mai profunde, vom constata că de fapt este o adevărată provocare pentru antreprenorii din agricultură care aparent au posibilități multiple de

alegere a soluției optime de finanțare, dar care pe de altă parte întâmpină mari probleme cauzate de către statla capitolele: legislație, furnizare de informație actualizată continuă, implimentări a modificării de legislație conform cerințelor internaționale, etc. Ca rezultat a stadiului de dezvoltare lent a finanțării în Republica Moldova se generează rețineri pentru deciziile mai complexe și mai riscante de finanțare în agricultură.

Conform cercetării putem determina tipurile de finanțare și metodele de finanțare a unei întreprinderi și trebuie de reținut faptul că toate finanțările presupun un anumit cost, așa dar în dependență de problemele entității și de cheltuielile carei revin , putem selecta elaborarea și perfecționarea businessului prin 3 tipuri de finanțări: surse de finanțare proprii, finanțări prin creditare – care le obținem prin împrumut (credit bancar/împrumutur de la acționari/împrumut de la clienti), bani luati prin chirie.

Principalele metode de finanțari folosite în utilizarea mijloacelor bănești în întreprinderile agroindustriale se atîrnă la: principiul achităriilor în mijloace bănești și produse , principiul finanțării proprii, principiul împrumutului și finanțării din buget.

Pentru a putea analiza mecanismul de finanțare este necesară introducerea noțiunea de sistem financiar la nivel de microeconomic, și la nivel macroeconomic.

Sistemul – este o multitudine de principii aflate în conexiune. După o altă noțiune mai expusă este aceea conform căreia sistemul este un principiu care definește relațiile. Așa dar, în fiecare mulțimi pot găsi mai multe relații. Această noțiune , după părerea mea este prea complicată. De aceea vin cu propunerea ca sistemului să-l definim ca multitudinea de expuneri corecte, combinate în aceeași limbă.

Sistemul financiar reprezintă o mulțime de instituții financiar-bancare și pieți de capital care împreună elaborează multe instrumente financiar-bancare, care trebuie să se ocupe cu formarea și dirijarea mijloacelor bănești , creditarea și debitarea capitalurilor. Instituții financiar-bancare și piețele financiare trebuie să ocupe poziții principale în economie, ca un mijlocitor în conducerea economiilor și a mijloacelor spre debitori. Așa dar , problema de bază poate fi de echilibrare, adică a celor ce economisesc cu cererea celor care împrumută cu păstrarea termenelor obtime și a unui nivel ridicat al economisirii și investițiilor de capital, in așa fel să nu fie de ocazie.

Așa dar sistemul financiar-bancar – îl putem considera o întreprindere multifuncțională care constă din mijloacele bănești, complex de instituții financiar-bancare (bănci, instituții financiare și nonbancare etc.) și piețe (piețe monetare, piețe de capitaluri, burse de valori etc.) acționând cu o mulțime de instrumentarii financiare (obligațiuni , acțiuni etc.), utilizate în strîngerea și transferarea mijloacelor bănești, creditarea și debitarea capitalurilor. Structura oricăror sisteme, inclusiv și ale sistemului financiar-bancar , pot forma și ele sisteme financiar bancare.

La fel, definiția de sistem financiar este destul de complex și este redat sub mai multe noțiuni, și anume:

- sistemul de operațiuni economico-financiare, sub forma de bani și care ar însemna cu mijloace bănești;
- sistemul de capital de mijloace bănești ce se formează în economie istoric și se utilizează după o destinație precisă;
- sistemul de bănci și alte instituții, care se ocupă cu organizarea relațiilor, la formarea și repartizarea capitalurilor la fel și elaborarea, îndeplinirea și controlul planificării financiare;
- sistemul de planificare financiară (principii de management și autoreglare), ce prezintă oarecare activități stipulate de a fi elemente din economie, pe o perioadă anumită.

Referitor la elementele mecanismului, vedem că le putem da definiții și ca un sisteme, dar ne este clar că sistemul financiar-bancar nu activează independent, dar în permanentă coincidență cu alte sisteme: politice, economice și sociale. Definirea elementelor de sisteme financiare ar trebui să se facă în corespundere cu termenul de mecanisme financiare, ce este o expresie mai largă.

Mecanismele financiare au două componente: *laturile obiective* a mecanismelor financiare manifeste de faptul că acestea a fost construit în dependență de cerințele și obiectivele legilor economice obiective. Înafară de aceasta , mecanismele financiare conțin și *laturile subiective*, fiindcă sunt stabilite de către staful entității sau alte persoane pentru a face față problemelor ce parvin la entitate într-o anumită perioadă.

Mecanismele financiare sunt alcătuite din:

- elementele financiare;
- principiile și modelele financiare;
- componentele de garanție (juridice, normative, informaționale, tehnice etc.).

Dacă e să analizăm primele elemente ale mecanismelor financiare: elementele financiare, principiile și modelele financiare ele sunt componentele științifice și practice a activității financiare ca știință și sunt destul de importante atât din punct de vedere practic cât și teoretic. Următoarea este exprimată cu înzestrarea și formarea unor elemente financiare dirijate de guvern, utilizate în practică de alte entități economice etc.

Organizarea finanțelor în întreprinderile agroindustriale presupun mai multe elemente :

- Autofinanțarea entității agricole și capacitatea ei de a se menține;
- Capacitatea de independență totală;
- Obținerea unor rezultate bune;
- Autocontrolul asupra activității.

La nivel de entitate nu trebuie să apară alte decizii ce ar împiedica deciziile financiare și de aceea se poate spune că mecanismele financiare trebuie să ia în considerație specializarea entității și să aibă ca scop majorarea rezultatelor financiare.

Multe surse de finanțare a entităților agricole sunt într-o corelare directă cu dezvoltarea piețelor financiare. Pe plan internațional sunt două modele de dezvoltare a economiilor și dezvoltarea piețelor financiare, și acesta este *modelul german*, care este caracteristic pentru Republica Moldova, în care elementele și instrumentele financiar-bancare ale pieței bancare sunt plasate în primul plan și dețin o superioritate în elementul de finanțare a întreprinderilor și modelul *anglo-saxon* care permite liber elementelor piețelor de capital, care, sunt mai diverse și prețuri mai mici decât celor ale piețelor bancare.

Articolul dat este prezentat pentru expunerea realității referitor la ceea ce ține de politica de finanțare și situația reală a elementelor interpușe de sistemul financiar, strategiile de perfecționare a finanțării întreprinderilor agroindustriale și politicile de finanțare care să permită utilizarea acestor strategii în cazul în care rolul și locul agriculturii Republicii Moldova la formarea indicatorilor macroeconomici, deși s-a redus dublu în perioada 2015-2022, rămâne destul de important.

Agricultura este inima în corpul economiei naționale și sectorul de bază pentru economia Republicii Moldova. Sectorul agroalimentar este un sector destul de vulnerabil și supus la niște riscuri climatice și economice: seceta, ploile torențiale, înghețurile etc. Dar necăutând la problemele ce țin de condițiile climatice, întreprinderile agricole întâmpină și alte probleme de exemplu vinderea produselor agricole, ce duc la micșorarea capacității de achiziționare a fructelor, legumelor de întreprinderile de prelucrare, la fel este și problema achiziționării produselor agricole, păstrarea, transportarea produselor agricole pentru industria alimentară și destinate vânzării pe piață. Capacitatea scăzută de competitivitate a producției agricole și prezența nediversificării producției agricole este și problema cheie ce apare la comercializarea producției autoctone pe piețele internaționale. Ansamblul problemelor ce țin de promovarea și comercializarea produselor agroalimentare măresc riscurile agricultorilor. Lipsa și eșecul promovării unor strategii raționale de dezvoltare și a unor politici corespunzătoare de finanțare, reprezintă una dintre cele mai importante și principiale. [1] Pe măsură ce pașii de dezvoltare sunt aprobați și implementați astfel, entitățile agroalimentare pot avea și chiar spori avantajele din utilizarea acestora. Primordial și mai important sunt perspectivele agenților economici din agricultură pentru a mări veniturile, rezultatele financiare. Pe lângă aceste priorități, entitățile agroalimentare pot beneficia și de alte măsuri. Pe lângă măsurile de perfecționare companiile agroalimentare pot rezolva și soluționa alte dificultăți cum ar fi:

1. Să selecteze din multiplele probleme care greu se supun evaluării direcția de bază a perfecționării;

2. Să fortifice și analizeze problemele, mai ales cele financiare și de comercializare, conform strategiilor de dezvoltare a sectorului dat. De aici putem concluziona, că politica de finanțare poate fi de o semnificație importantă, ce ar putea implimenta politicile de dezvoltare a sectorului agricol. Practicile internaționale și cele naționale ne arată că politicile de finanțare trebuie elaborate împreună cele la nivel de țară, entitate și internaționale. Ele ar trebui să fie elaborate în așa fel să nu micșoreze

capacitatea măsurilor organizatorice, să nu formeze discontinuități în încheierea și păstrarea relațiilor cu antreprenorii, furnizorii, lucrătorii, cu instituțiile statului etc. Sectorul agroalimentar este o ramură de bază pentru fiecare sector existent, ce are un potențial de dezvoltare și care contribuie la întoarcerea sectorului agrar la valorile ei inițiale care le-am pierdut acum 30 ani. Investițiile în agricultură și majorarea capacității de productivitate ar duce la o mărire a rolului agriculturii în dezvoltarea economiei naționale în ansamblu. Una din aceste probleme ar putea fi soluționată prin majorarea subvenționării. La fel destul de important ar fi atragerea fondurilor externe prin aplicarea la diferite proiecte internaționale ce țin de domeniul agroalimentar. Trebuie ca producătorii locali de produse agricole să se orienteze la producerea acelor cu valoare adăugată, produselor ecologice și celor ce generează costuri mici. Experiența țărilor străine ne demonstrează că majoritatea țărilor cu venit mai mare pe locuitor optează pentru produse eco. Pentru agricultorii republicii noastre ar fi un colac dec salvare.

Luând în considerare aportul important pe care unitățile agroalimentare îl au în rolul de dezvoltare socio-economic a republicii, evaluarea capacității economico-financiare a dezvoltării lor au un rol de maximă importanță. Sistemul financiar, prin politicile de finanțare elaborate, aprobă cantitatea de mijloace bănești pentru utilizarea permanentă în unitățile agricole și perfecționarea lor în continuare. Strategia unei unități economice din agricultură reprezintă ansamblul obiectivelor pe care și le propune să le realizeze conducerea unității agricole, acțiunile care trebuie întreprinse și modul de alocare a resurselor în scopul asigurării competitivității și dezvoltării ei viitoare.

Strategia formulează în calitate de *principiu de bază* – perfecționarea dezvoltării durabile a agriculturii și sectorului în întregime, la fel și o dezvoltare și ameliorare a calității vieții în mediul rural, prin dezvoltarea economică și financiară a ramurii – AGRICULTURA. Strategia de perfecționare economico-socială a CAI abordează următoarele politici: - politica de subvenționare / susținere a producătorilor agricoli, - politica dezvoltării pieței funciare și de consolidare a exploatațiilor agricole, - politica comercială, - politica investițională, - politica inovațională și dezvoltarea științei agricole, - politica dezvoltării socio-economice a spațiului rural, - cadrul regulator, - dezvoltarea capacităților instituționale. [4] De aceea vin cu unele propuneri:

- pentru perfecționarea politicilor în domeniul agriculturii și sectoarelor economice conexe propun aplicarea modelului de evaluare a modului în care aceste măsuri de politică influențează prin canalele de transmise – eradicarea sărăciei și creșterea economică în Republica Moldova;
- pentru majorarea veniturilor și implicit a capacității de autofinanțare, entitățile economice din agricultura Republicii Moldova trebuie să se axeze la cultivarea produselor agricole care sunt cerute de piață la prețurile care sunt mai mari, sau cel puțin sunt egale, cu costurile de producție (obținerea valorii la nivelul acestor agenți economici);
- perfecționarea întregului mecanism financiar și a politicii agriculturii în contextul necesității obținerii valorii adăugate, care trebuie să presupună: restructurarea structurii organizatorice a activității financiare; petrecerea unor activități masive de instruire a specialiștilor financiari; perfecționarea sistemului de gestionare a bunurilor, care este îmbunătățit și procesul de gestiune financiară; declanșarea activității de redimensionare a întreprinderilor și de raționalizare a structurii activelor; restructurarea gestiunii surselor de finanțare;
- Perfecționarea politicii financiare în întregime.

Referințe:

1. Bucătaru, D., Capitalurile firmei. Constituie, utilizare, eficientizare. Iași: Ed. Sedcom Libris, 1999. 316 p.
2. Buga, O., Bazele metodologice ale evaluării capitalului întreprinderii (firmei). Chișinău: Editura „Reclama”, 2001. 118
3. MOCANU, Natalia, ARMAȘ, Andrei. Efficient operation of the winemaking complex from the Republic of Moldova. In: *Lucrări științifice, USAMV Timișoara*. Seria I. Management agricol. 2017, vol XIX(2), pp. 159-164. ISSN 1453-1410
4. BULGAC, V. Evoluții recente în agricultură cu impactul asupra strategiilor de dezvoltare a unităților economice agricole. În: *Conferința Internațională Științifico - Practică*, Ediția VII-a, Volumul II, Organizată de Institutul de Economie, Finanțe și Statistică, Chișinău, 2012, 18-19 octombrie 2012, ISBN 978-9975-4381-1-7, p. 225-229.
5. MOCANU, N. Impactul reformelor economice asupra dezvoltării sociale a localităților rurale. In: *Economie și sociologie*. 2010, nr. 1, pp. 165-174. ISSN 1857-4130. 0,5 c.a.